ISRAEL'S 'WATERGATE'

INSIGHT on the suicide and scandals that have rocked Rabin's government

(of which Ofer was one) in the struggles for a Middle East peace agreement.

AVRAHAM OFER's story, like his country's, is one of shattered idealism. Until the end he fitted the spartan, pioneering image Israel prefers to have of its leaders. "Look around you," lamented his wife Shoshana to a visitor paying a condolence call to their two-bedroom Tel Aviv flat the day after his death. "You'll see nothing special about this home. Only last week I told Avraham that he should stop taking the rumours seriously, and that all would be well again, and that we have another son to marry off . . ."

Ofer was born in southern Poland in 1922. His family emigrated to Palestine in

from the inner sanctums of government. But even if he had to wait for real power, he acquired first-hand experience of Israel's erratic early development and brutal political infighting. This revealed itself most starkly in a strange episode known as the Marymond affair.

In the late 1950s Ofer worked at the Ministry of Agriculture as chairman of the Israeli vegetable board. In 1959 Dayan became his minister, and discovered that the British liked the "Moneymaker" tomato. Israelis think this variety is almost devoid of taste but it was supposedly popular with British housewives because it was good for grilling and frying. If Israel grew the Moneymaker, Dayan believed, they would make a killing in the export market.

vironment. He took up the post in 1967. Shikun Ovdim is owned by Israel's trade union movement, and has the task of building homes for workers, new immigrants and young couples.

All over Israel, unlovely grey rectangular blocks of flats sprang up on the outskirts of towns. Around Jerusalem, land was bought from Arab smallholders who had previously scratched a living with sheep and goats on the stony hillsides. These deals led to the corruption allegations which have now surfaced — but in the late 1960s and early 1970s few questions were asked. One powerful reason at the time had nothing to do with corruption: land purchases from Arabs in east Jerusalem are

tions, made earlier last year, about Yadlin's business activities. He fully expected Yadlin's name to be cleared; instead the police, after investigating for only two weeks, arrested him. The shock of the arrest was compounded by his ultra-respectable background: the son-in-law of the first commander of the Haganah (the pre-independence Jewish guerrilla organisation) and a relative of a former Prime Minister.

Tax fraud

On October 19 last year, Yadlin was charged before the Tel Aviv district court with accepting bribes, perjury, defrauding the tax

Jerusalem for use while he was in the capital on government business. Altogether, Laviv cited sixty alleged instances of Shikun Ovdim flats having been sold at special low rates intended for young couples to people not entitled to these special rates.

At this stage, other Israeli newspapers were saying little, and Ofer tried to defuse the situation by approaching *Haolam Hazeh*'s editor, Uri Avneri three weks ago, on December 18, arguing that his dovish stance — of which Avneri approved — on Middle East peace talks would be damaged by the attacks. Avneri said he would give Ofer space for his side of the story. But events were moving too fast.

On December 20, the Government resigned after Rabin had expelled three National Religious Party ministers from his coalition. In practice, the rest of the Cabinet carried on as caretakers, pending an election next May. The attacks on Ofer were not yet serious enough to stop him being the favourite to become Mapai's campaign manager. But 12 days ago, in a dramatic speech to Parliament, an MP from the Right-Wing Likud opposition said: "I have received information that the police think there is enough material to launch a criminal investigation against the Minister of Housing." It was the first time in Israel that a cabinet minister had been accused in parliament of criminal actions.

Now Ofer's political allies

את יובל ה־50 של אברהם סיטון.

זוהי הזדמנות הולמת לספר מעט על האיש, שכל אחד מקוראי העולם הזה חייב לו תודה מדי שבוע, כשהוא מחזיק את גיליון השבועון בידיו.

סיטון נולד בקהיר שבמצריים למישפחה מסורתית. בגיל שמונה התייתם מאביו. בעיצומה של מילחמת העולם השנייה, בשנת 1944, סיים את לימודיו ב־מיסיון הצרפתי בקהיר.

עקב מצבה הכלכלי הקשה של מישפחתו נאלץ לוותר על שאיפותיו להמשך לימודים באוניברסיטה, בסקולטה למישפטים — וזאת למרות שהיה זכאי ללי־מודי־חינם, שהוענקו לתלמידים יהודים יתומים ומצטיינים.

הוא התחיל לעבוד בסניף חברת הצמיגים הבריטית הנודעת דאנלופ בקהיר, ותוך תקופה קצרה הועבר לידיו ניהול ארבע ממחלקות הסניף הקהירי. ב־1953, אחרי מהפכת הקצינים הצעירים במצריים ב־ראשותו של נגיב, הועבר סיטון לני־הול מחלקת כוח־האדם בחברה המצרית הממלכתית למיכרות־זהב. עם הפעלתו של החוק החדש שהתקבל אז במצריים, ש־חייב את כתיבת כל המיסמכים בערבית, הוא הופקד על התרגום לערבית של כל המיסמכים שהיו טעונים ביקורת הרשויות במצריים.

מיספר חודשים אחרי מיבצע קדש ב־1956 הוא עזב מרצונו את מצריים, שהה באיטליה ובצרפת מיספר חודשים ועלה לארץ. כעבור שנתיים נשא לאשה ילידת מצריים, שילדה לו שלושה ילדים (שני בנים ובת).

בארץ הועסק סיטון כסגן מנהל וכמנהל חשבונות רישמי של חברת לייצור מוצרי פלסטיק לייצוא. ב־1965 הועבר המיספל כולו למלטה. סיטון עבר להעולם הזה. זו היתה השנה בה הוקמה תנועת העולם־הזה—כוח־חדש ואורי אבנרי נבחר לראשו־נה לכנסת. בחודש ינואר 1969 קונה אברהם סיטון לתפקידו הנוכחי כמנכ"ל העולם הזה.

העימות המתמיד בין תביעות המערכת לבין יכולתה של המינהלה לעמוד בהן

הכיתרת כ„סאנדי טיימס" הלונדוני: ווטרגייט הישראלי

בצורה עניינית, קורקטית ובכובד־ראש

תוצאי היא אחד הדברים שבהם אנו רו־אים עין בעין. תמהני.

„העולם הזה הוא עסק פרטי וניהולו הי־תקין או הלא תקין הוא עניינו של אזרי אבנרי לבדו. המישטרה איננה עסק פרטי כלל וכלל. כאשר עיתונאי משמש מודיע מישטרתי ובתוקף תפקידו האחרון הוא יו־צא ונכנס במקומות מעניינים, נוצרים מצ־בים בלתי אפשריים ובלתי נסבלים."

חרדתו של מוריק בראלי לדמוקרטיה במדינה ולניהולו התקין של העולם הזה היא נוגעת ללב. אולם יש הרבה יותר מן ההיתממות בתגובתו על הפירסומים שראו עיניו, כביכול, כי כתב העולם הזה הוא „מודיע מישטרתי."

זקוק אדם למטען כבד של צביעות ולנשמה גלותית הרואה במישטרה של מדי־נה ריבונית גוף של שילטון־זר, כדי להציג מי שמגיש בגלוי ובפומבי קובלנה פלילית למישטרה כ„מודיע מישטרתי." ה־ניסיון לתאר מי שממלא חובה אזרחית אלמנטרית — נגד בעלי השררה ולא נגד אזרחים חסרי־ישע — כ„מוסר" (בנעימה אשכנזית) שיש לגנותו כמלשין, הוא מגו־חך ונלעג.

מה שמסר „המודיע המישטרתי" יגאל לביב בתלונותיו למישטרה, פורסם קודם לכן מעל עמודי העולם הזה. המישטרה יכלה להתחיל בבדיקותיה לגבי טיב החש־דות והאשמות, שפורסמו בהעולם הזה, על סמך קריאה בלבד. היא לא עשתה זאת. הפרוצדורה החקירתית מחייבת הגשת קוב־לנה רישמית של אזרח פרטי, על מנת שהמישטרה תפתח בהליכים הנדרשים.

מוריק בראלי, ובעלי טיעונים דומים, מע־דיפים ככל הנראה עיתונות המפרסמת את גילוייה כדברים הנאמרים לריק. ניסיון מתסכל של שנים רבות הוכיח כי במישטר שהנהיגה מיסלגתו של מוריק בראלי ב־מדינה אין פרסומים בעלמא, חריפים ככל שיהיו, יותר מאשר הטחת ראש בכותל ללא כל תגובה. אם עיתונאי אינו מוכן להסתפק בכך שגילוייו יחלפו כקול הקו־רא במידבר, הוא חייב למלא גם את חו־בתו האזרחית.

כאשר הדברים נעשים במקביל, או ש־הפירסום העיתונאי קודם למילוי החובה האזרחית, אין בכך כל סתירה של כללי האתיקה העיתונאית. ההיפך הוא הנכון.

■ ■ ■

לא כל הפירסומים, שהתייחסו לחל־קו של העולם הזה בפרשת אברהם עופר, היו מסוגם של מאמרי סבי ומוריק. הע־תונות הזרה, למשל, שהביאה בפני קור־איה את גילגולי הפרשה והסתעפויותיה, עשתה זאת בראיונות ובכובד־ראש, תוך הדגשת התפקיד העיתונאי החשוב שנטל על עצמו העולם הזה בפרשה, שקיצו הטראגי של שר־השיכון אברהם עופר, מעיב עליה עתה.

אחד התיאורים הממצים והמצויינים ביו־תר, שהתפרסמו בעיתונות העולם, הופיע בשבוע שעבר בעיתון יום א' הלונדוני סאנדיי טיימס. שלושה מסופרי העיתון שית־פו פעולה על מנת להסביר לקורא ה־אנגלי, שאינו בקיא בהשתלשלות העניי־נים בפרשה, את מהותה ומשמעויותיה מכל ההיבטים. הסאנדיי טיימס בחר להכתיר את כתבתו בכותרת „ווטרגייט הישראלי."

היה זה טבעי ומובן מאליו שפירסומי העולם הזה בפרשה צויינו ופורטו בכתבה בצורה העניינית והאובייקטיבית ביותר. לעיתון בריטי היתה פעולת העולם הזה בפרשה זו מובנת מאליה וראוייה לשבח.

דוגמה לסיקור חסר פניות מעין זה נתן גם שמואל שם־טוב, בנו של שר־הבריא־ות ויקטור שם־טוב, בכתבה שפירסם ב־על המשמר, בה ניסה לסכם את הטרגדיה של אברהם עופר.

כתב שם־טוב:

„העיתונאי יגאל לביב ועיתון העולם הזה היו ללא ספק הדוחפים העיקריים להת־פתחות הדרמטית בפרשה. ממקורבי מישפחת השר נמסר, כי הם רואים בעיתונאים מסויימים את רוצחיו של עופר. הוויכוח על תפקיד העיתונאי וצורת עבודתו הוא עתיק ומורכב ולא אכנס לפרטיו. אין ספק שהעולם הזה פעל כפי שפעל במטרה לח־שוף פרשה, שנראתה לו כחשובה מבחי־נה ציבורית.

„סיומה הטראגי של הפרשה, למרות כל הצער והכאב, אין בו כדי להטיל כתם בפעילות העיתון (כמובן במידה ולא נכ־תבו סילופים והטעיות מכוונות). יגאל לביב העביר את המידע למישטרה ומכאן ואילך לא היווה שיקול לגבי פירסום או אי־פירסום חומר הקשור לאותו מקור.

מי שהבחין בכך, והיה מודע לזאת, היה שר־השיכון המנוח אברהם עופר.

לזכותו של עופר יכול העולם הזה לציין כי הוא האיש שהורה בשעתו להסיר את החרם שהטילו מוסדות הסתדרות העובד־דים וחברותיה על פירסום מודעות ב־שבועון זה. הוא היה הראשון שהורה לפרסם מודעות של שיכון עובדים מעל עמודי העולם הזה. בעקבותיו הלכו מוס־דות וגופים הסתדרותיים אחרים.

אברהם עופר לא עשה זאת על מנת לקבל פרס או מתוך תיקווה שהדבר יביא לו חסינות כלשהיא. בפגישות אנשי העולם הזה עימו הוא אפילו לא הזכיר את חלקו האישי בהסרת החרם. גם כשהעולם הזה תקף אותו, ערב קבלת חוק באדר־עופר בכנסת, בימים שעדיין כיהן כמנכ"ל שיכון עובדים, הוא לא ניסה להשתמש בנשק

מסיבת המערכת ליובלו של אברהם סיטון *

הלב המאפשר קיום

היה הכל מוטל על כתפיה."

נעים להיווכח כי ביער הזאבים של ה־עיתונות הישראלית ניתן להיתקל גם ב־התייחסות קורקטית מעין זו.

■ ■ ■

אחת חמיבות לכך, שפרשיות חשי־פה של שחיתות ציבורית נולדות ברובן דווקא מעל עמודי העולם הזה, היא הני־תוק המוחלט הקיים מאז ומתמיד בין מע־רכת העולם הזה לבין מינהלת העיתון.

אין זה סוד כי קיומו של עיתון מיסחרי מושתת במידה ניכרת על המודעות המיס־חריות המתפרסמות בו. בשבועון כמו הע־לם הזה, שאינו נהנה מכל עורף פיננסי, חשובות המודעות מאד.

אולם מינהלת העיתון, המופקדת גם על מחלקת המודעות, אינה יכולה לעולם להכ־תיב למערכת מה לפרסם או מה לא לפר־סם — תופעה שאינה כלי־כך מובנת מאליה בכמה מעיתוני ישראל. הסיכון שבאובדן הכנסות ממודעות ממקור מסויים, מעולם המודעות כדי למתן את פירסומי העולם הזה.

רק בעקיפין שמענו כי כשהתגונן בפני חבריו, שביקרו אותו על הענקת המודעות להעולם הזה, ציין כי בהסתדרות קיימת סיעה המייצגת את חברי ההסתדרות שהם קוראי השבועון ותומכיו. משום כך, טען, זכאי העולם הזה לקבל את פירסומי ההס־תדרות, ככל עיתון אחר.

אם יכול העולם הזה להקפיד על הפרדה מוחלטת זו בין חלקו המינהלי לבין מערכ־תו, יש להודות על כך לא במעט לאיש העומד בראש מינהלת העיתון, האחראי להופעתו הסדירה והתקינה.

■ ■ ■

זהו אברהם („אלברט") סיטון, דמות המפתח שמאחרי־הקלעים של העולם הזה. בשבוע שעבר, במסיבה צנועה שנער־כה בישיבה השבועית של המערכת, חגגנו

* במרכז התמונה, בחליפה שחורה.

את תשע